www.nb.rs
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

БР. 244. СОЛУН, СУБОТА 10 ДЕЦЕМБРА 1916. ГОД. I.

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:
Месечно 3 франка, тромесечно 9 франака, годишње 36 франака

ЦЕНА ОГЛАСИМА:
Ситни огласи 0.20 фран. од петитног реда, већи огласи по погодби. Новац се подноси држави и комесарима и дипломатским заступништвима.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

Пошту слати преко Крал. Срп. Генерал. Конзулата у Солуну.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан редакције Коломбо улица бр. 33 Salonique

Поједини бројеви се могу добити у Солуну код агенције „Друштва грчке штампе“ улица Булгарактон бр. 5, близу главне поште.

БРОЈ 10 сант. | Директор А. ЈОВАНОВИЋ | БРОЈ 10 сант.

ПОНУДА И ОДГОВОР

ПОЛОЖАЈ ДВЕЈУ ЗАРАЋЕНИХ ГРУПА

Немачка и њене савезнице, како је познато, понудиле су мир. Боље би одговарало стању ствари, кад би се казало: тражиле су мир. Прилике су за њих сада најповољније, а изгледи на успех продужења рата врло суморни и језовити. То је главни разлог њихова тражења. Сви други су споредни.

Каже се, да је понуда Немачке и њених савезница једна интрига, подвала, превара. Нека је све то тачно, опет остаје оно што је главно, да се наши непријатељи не осећају толико јаки, да без интрига и превара обезбеде себи дефинитиван успех. Из тога излази и оно друго: да, за случај неуспеха својих интрига, предосећају свој слом у овоме рату.

Можда је на свом месту веровање, да је нашим непријатељима, на првом месту Немачкој, потребно оправдање последњих мера њихове исцрпености и скидање одговорности за продужење рата. Чак је то веровање у основи оправдано. Управљачи Немачке предосећају слом своје крволочне политике и предвиђају експлозију гнева за све несреће, државне и народне, потекле из самовоље њихова безумља. Рачун је јасан: ако Силе из Споразума приме дискусију о миру, прилике су врло повољне да се дође до најкорисних услова; а ако не приме, одговорност за продужење рата, дакле и за последице продужења, укључујући резултате целог рата, »пашће на немачке непријатеље.« А шта им све то треба, ако су убеђени у дефинитивну победу? Понуда или тражење мира потекло је из страха од неповољног свршетка рата. Страх је, с друге стране, одмерен и изазван упоредном оценом свију борбених снага и средстава.

Изван сваке сумње је претпоставка, да је понуда за мир, ма какав јој се карактер дао, резултанта дубоког и математичког убеђења наших непријатеља у њихову немоћност успешног продужења рата. Тражење мира представља, дакле, знак њихове слабости. Нека је то тражење било потребно као средство за слабљење противника или јачање сопствених снага, оно опет утврђује главну поставку, да су снаге наших непријатеља толико ослабљен да их је потребно, у одсутности другог начина, јачати и путем политичких трикова и интрига.

И онда: зашто су Немачка и њене савезнице пожуриле с понудом мира? Да ли зато, што су оне, како је кајзер Виљем нагласио у својој наредби војсци и марини, победиле своје непријатеље? Ако је то, зашто нису диктирале мир или бар чекале да га потраже оне које су рат »изгубиле?« Диктирати мир нису могле, јер је најпре требало доћи до срца непријатеља, а то се је могло постићи само преко силних бајонета и топова, преко непобедимих војсака. А за чекање, ни Немачка ни њене савезнице нису имале времена, јер с одмицањем времена изгледи су били и на одмицање повољнијих прилика. »Победиоци« су, дакле, понудили мир, осећаіући не само да неће моћи победити, него и да ће бити побеђени.

*

Наши моћни пријатељи и савезници осетили су и уочили баш ту слабу страну немачке понуде или немачког тражења мира, и, пре но што им је формалан предлог и уручен, они су одговорили аргументацијом, од које се Немачкој и њеним савезницама леди крв у жилама. Председник руске владе, г. Трепов, јасно је истакао вољу Русије да победи по сваку цену. Као награду за ту победу, он је предочио добит за Русију целе Пољске: и оног дела под Немачком и оног под Аустро-Угарском, и поседе Цариграда и мореузина. Да би Русија до тога што пре дошла, он најављује стављање на ратну ногу целе земље и свију њених неисцрпних средстава.

Са не мање одлучности француски парламенат изгласао је у три пута влади поверење и овластио је на искоришћавање средстава земље за успешан свршетак рата. Промена главнокомандујућег потекла ie из тог скоро једнодушног поверења француског парламента. Једнаке »формалности« извршене су и у Риму према Бозелијевом кабинету.

Најпосле, јавила се и енглеска влада. Сам долазак садашње енглеске владе дело је решености енглеског народа, да се рат настави до потпуне победе. А шеф те владе, гвоздени Лојд Џорџ, истакао је у седници парламента њен озбиљан програм: нема мира без гарантиіа за будућност и без накнаде за сва недела избезумљене немачке спреге. Да би тај програм поткрепио и убедљивим разлозима принудности, он је дао на знање, да ће се у томе све учинити, и, на крају, утврдити све што треба у »споразуму« с енглеским колонијама. А тај »споразум« немило ће зазвонити у ушима охолог Виљема!

*

У упоређењу држања двеју непријатељских група, немачке побуде за тражење мира јављају се у светлости необориме логике. Побуде не могу бити друге, него у густ вео увијена слабост Немачке и њених савезница. Ако се у закључивању код суђења ма које претпоставке пође до крајњих граница могућности, увек ће се доћи до тог іедног и јединог закључка.

Никада још нисмо са толико поуздања гледали у извесност успеха, као што гледамо сада, после понуде мира од стране наших непријатеља. Поуздање је у толико јаче и силније, што се понуда мира јавила у времену једнодушне и непоколебљиве одлучности и непромењиве решености наших моћних савезника, да прикупе огромне своје снаге и форсирају успешан свршетак рата. Кад непријатељи, упропастивши раскошним и бесним расипањем своіих снага, могућност даљег успешног отпора, показују озбиљну своіу слабост, наши моћни пријатељи иставлају не само поуздање, јединство и несаломљиву вољу, него и сва своја неисцрпна борбена средства, да би постигли једини свој циљ: победу по сваку цену!

Одиста, понуда Немачке и њених савезница није, за њих, могла доћи у погодније време. Оне су знале и свесне су тога, да им се једино сада указује прилика да *понуде* мир, као што су благовремено и са зебњом осетиле, да ће им се мир доцније *наметнути* преко њихове воље.

ПОД БУГАРСКИМ ЈАРМОМ

VI

Битољ је био десетак дана без политичких власти, али је изгледа то намерно учињено. Требало је оставити нарочито одређена лица, која је тада предводио Пандели Шишков, чувени разбојник бугарски из четничке акције, да расчисти са сумњивим, а по већ раније утврђеном списку. Један такав списак дошао нам је до руку. У њему су по околинама тачно означена имена и презимена људи, као и њихово занимање, а приближно и лични опис свих сумњивих — а то су Срби, које треба уклонити са света.

Те спискове имају пуковски штабови, а ови опет по једну групу нарочито за то спремљених људи, који су махом бивши бугарски бандити. Немам потребе наглашавати да је ова разбојничка банда вршила ревносно своју дужност. Она је чак и ревноснија била, него што се то очекивало. Новац је ипак чинио своје, те благодарећи њему, видимо по неке из списка »усопших“ још живе.

Пошто је Пандил мало »разбистрио“ ситуацију, дошао је начелник окружни д-р Г. Захарјев, који је одмах образовао општинску власт. Са собом је довео из Софије Н. Владова и поставио га за председника општине, за кметове П. Робева и А. Дорева, за одборнике Јанка Џанабаша и Хамди ефендију. Карактеристично је: да Бугари нису смели за председника општине поставити битољчанина, већ су морали нарочито из Бугарске довести човека. Битољчане ово није вређало, јер су се веће томе надали.

После Захариева на неколико дана долази права власт, чији је претеча био Пандил Шишков. Представници унутрашње организације, који су као што смо видели фактична власт — заузели су своја места и отпочели функцију — управо наставили рад Шишковљев.

Унутрашња организација схватајући важност Битоља још из турског времена, одредила је ту најјаче своје снаге, а то су Павле Христов, д-р Николов, Ђорђе Поп Христов и за извршну секцију, како је називају, Пандила Шишкова.

Павле Христов је родом из Битоља, школован у Бугарској. Он је свршио учитељску школу и био неко време учитељ. У организацији је од самог почетка. Павле је Грујевиста. За време док је Дамјан Грујев био роб српског војводе Мицка — Христов је ступио у везу са Србима, и од тада доста добре односе одржавао.

Као четник и војвода старао се да не буде велики партизан, али га околина није оставила да се тога правца држи. Њега сматрају као најпопуларнију личност из организације по селима битољским и демир хисарским.

Д-р Николов је родом из Охрида. Школовала га бугарска влада. Гимназију је свршио у Софији, а медицину у Цариграду. Немирна темперамента, Николов је још рано отпочео своју каријеру као револуционар. Спада у ред највећих фанатика и занесењака бугарских. Није презао ни од чега. Његово је дело смрт многих наших правака као Димитрија Грдановића из Охрида, а није био непосвећен ни у убиство проте Ташка у Куманову.

Због своје велике активности он је много страдао. По апсанама је годинама лежао, а 1905. год. над њиме је један грчки терориста у Солуну покушао убиство којом је приликом рањен и дуго боловао. Но, Николов је после балканског рата постао врло активан политичар. У друштву са познатим богаташем Туфекцијевом силне је напоре чинио да дође до споразума између Турске и Бугарске, а наравно противу Србије и Грчке. И ако је био јак противник младотурака ипак се помоћу Туфекцијева код њих увукао. Николов је до пред сами рат врло често крстарио између Софије и Цариграда и по признању његових личних противника — његова је највећа заслуга те је дошло до зближења између ове две земље. Користољубље му се не може пребацити, али ипак фанатизам му не

www.nb.rs Народна библиотека Србије

да да буде објективан. Битољ је некад центар његовог рада био. Сад се јадао својим пријатељима да је разочаран у резултат рада свога и својих другова. По његовом појму Битољчани су посрнули у »народности“, јер вели: „Ни стоти део нема од оног бугаризма, кога сам оставио 1908. године, кад сам последњи пут био“. Жалим што није нико потсетио Николова на њихово најмоћније оружје у фабрицирању бугаризма, па би Николов имао чист појам. Престанак рада каме и револвера — престао је и бугаризам, као да га никад није ни било.

Ђорђе Поп Христов био је учитељ бугарски. Он је родом из околине Битоља. Познат је као крволок, а иначе је најобичније памети. Пандила Шишкова већ знамо. То је једна велика »јуначина« кад нађе на ненаоружана човека, иначе кад и у жене види мачугу бежи као кукавица. Обична лопужа и ништа више.

Ћ.

ГОВОР ЛОЈДА ЏОРЏА

— Утисак у Америци —

Лондон, 10. децембра.

Дописник »Тајмса“ у Њујорку телеграфише, да је говор Лојда Џорџа, о немачким предлозима за мир, сматран од целог света као тачан, достојан, чврст и логичан одговор. Одговор је врло повољно примљен како у Вашингтону тако и у Њујорку.

Дописник „Морнинг Поста у Вашингтону извештава да су Американци врло задовољни и срећни што виде да не постоје никаква размимоилажења код Савезника у погледу предлога за мир који Немачка нуди.

Бојало се да Немачка, после говора канцеларова не извуче корист од једне понуде за мир која је учињена без искрености и без наде да ће се бранити. Али се јасно сада види да Немачка ништа није добила. Она шта више није успела ни да утиче на јавно мишљење код неутралних, нарочито на јавно мишљење у Америци. Непоштење Немачке потврдило се у њеним предлозима за мир.

Финансијски дописник „Дејли Телеграфа“ у Њујорку пише да је говор Лојда Џорџа са задовољством примљен у финансијским круговима те вароши.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Француски коминике

Париз 10. децембра

Доста жива артиљеријска активност у области Лувемона на десној обали Мезе. На осталом фронту ништа значајније.

У току јучерашњег дана артиљериска борба у области Ардомона, Лувемона и Шамбрета Француске су трупе извршиле више препада источно од Сент Мишел-а и у шуми Жерешан-а, уништили претходне немачке јединице и заробили војнике. На осталом фронту обична канонада.

Солунски фронт. — Патролске борбе на фронту Струме. Артиљеријска се борба наставља у области северно од Битоља.

Италијански коминике

Рим, 10. дец.

Артиљеријска борба на целом фронту. Непријатељска је артиљерија погодила у Горици једну нашу амбуланту. Двојица су погинула а четворица рањена.

На Карсу наша је пешадија у препаду заузела неколико висова и одмах их је утврдила за одбрану.

Руски коминике

Петроград, 9. дец. (вече)

Западни фронт. На Карпатима наше су трупе заузеле један део висова у области железн. пруге Кимполунг-Жакобени.

Кавкаски фронт. — У Персији северо западно од Хамадона заузели смо вис брда Субека-а.

Румунски фронт. — Непријатељ у јачини од једног пука напредовао је на обадве стране друма Ил-Ураво-Визчрул, али је био заустављен нашом ватром на фронту Пирлите (5 миља јужно од Вишрума) — Стануте.

Непријатељ је потиснуо наше претходне јединице у Добруџи и предузео је офанзиву на фронту између Дунава и Бекој у околини Белабанке, 14 миља источно од Дунава, и заузео је једну серију висова.

Наше су трупе потисле непријатеља својим противнападима са више висова. Борба се наставља.

Црно Море. — Један од наших сумарена потопио је у Црном Мору код Босфора, једну непријатељску лађу и 12 једрилица.

Петроград, 10. дец.

На реци Стоходу у области села Гочина наше извиднице успеле су у операцијама и заробиле 7 војника. 8 децембра наш авијатичар Козаков оборио је један аустријски аероплан.

Северно од жељез. пруге Золочев—Тарнопољ непријатељ је после јаког бомбардовања напао наше трупе и заузео је један део ровова једне наше чете, али је одмах потиснут контра нападом.

На реци Бистрици у области села Кривеноги, наша је артилерија одбила непријатељску чету која се је приближавала нашим роводима као и 2 чете које су напредовале ка селу Хлебково.

Румунски фронт. — На левој обали Дунава наша је ватра парализовала непријатељску активност. У Добруџи на целом фронту непријатељ нас је напао са надмоћнијим снагама. После јаког отпора наше су трупе почеле да се повлаче на север.

Један наш пук напао је Бугаре који су напредовали источно од језера Бабадага ка коти села Енизале и потиснуо их је у само језеро у баруштине где се је већина војника подавила. Заробљено је 115 војника. Потопили смо близу Босфора две лађе наоружане са топовима.

Енглески коминике

Лондон, 10 дец.

Претпрошле ноћи покушао је један јак непријатељски одред да се приближи нашим линијама према Арасу.

Један део нападача успео је да дође до наших ровова. Непријатељ је брзо био одбијен и повраћен у своје ровове. Наши су губитци незнатни.

Југо-западно од Армантијера наше су трупе успешно напале непријатеља и продрле у његове ровове.

У току напаца северно од Араса, заробљено је 50 војника.

Велика активност артилерије дуж нашег фронта између Соме и Анкра као и код Ипра.

Авијатика. — У току прекјучерашњег дана авијатика је била врло активна.

Наши су авијатичари бацили доста експлозива иза непријатељских линија на тачке од велике војне важности.

Јављају за више ваздушних борби. Уништен је један непријатељски аероплан и 6 других су оштећени, и пали на земљу. Два наша апарата фале.

Руско-румунске операције

Париз, 10. нов.

Телеграфишу из Јаша: Према најновијим извештајима са фронта руске трупе брзо евакуишу Добруџу. Десет дивизија Сахарове војске прелазе у Молдавију да појачају линију на Серету која може дати озбиљан отпор немачким трупама под условом да она буде заштићена и на крилима.

Јак отпор руско-румунских трупа на фронту између Карпата и Црног Мора разбио је све непријатељске напоре да допре до горњег Серета. На фронту између Вутеа и Тротуса непријатељ ће се спотаћи о јак руски зид.

Још једна лађе

Париз, 10. децембра

„Журнал“ сазнаје из Нанте-а, да је немачки сумарен U 46, који је потопио више лађа, потопљен од једног француског торпиљера.

ЕНГЛЕСКА У ПОКРЕТУ

— Мобилизација цивилних лица —

Лондон, 10. децембра.

Програм цивилне службе већ се спрема. Листови су почели да додају поједробне детаље.

Уредник »Дејли Њуса« каже, да план владин односно мобилизације целе радне снаге у земљи узима брзо своју форму. Свиљуди који нису у војсци од 16 па до 60 година биће мобилисани и употребљени за војне радове. Влада сматра да и жене могу бити примљене ако се својевољно пријаве.

Машине, које ће се реквирирати у земљи, биће под контролом официра.

Директор установе Шамберлен, решиће које су главне индустријске фабрике, изузимајући оне које већ израђују ратни материјал, колики им је број радника потребан и да ли те индустрије могу бити реквириране за цело време рата. Директор ове установе консултираће за ова питања министре рада, муниције и трговине.

Решиће се које су индустријске фабрике неопходно потребне а које нису. Оне које нису потребне биће, без колебања затворене како би се радници тих фабрика употребили за фабрикацију муниције или инвустријских производа који су потребни земљи. Они који не раде употребиће се за рад по ратним индустријама, а они који су способни за војну службу упутиће се на фронт.

УСЛОВИ МИРА

— Кад Немачка буде кажњена —

Лондон, 10. децембра.

У току једне дебате о понуди Немачке за мир г. Бонар Ло је изјавио прошлог четвртка у парламенту:

„Није све када се каже: расмотрили смо предлоге мира: зар могу ли се замислити формалнији предлози за мир, него што је био у говор који је штитио неутралност Белгије. На какав ћемо закључак доћи ако нам уговори не дају за будућност више гаранције у корист мира, него што су дали пре рата? Ми се бијемо за двоје: прво за мир, затим за гаранције мира после рата.

Зар да се за учињене несреће не тражи накнада? Зар може да се приступи миру, а да се не казни највећи злочин у историји света? Да овако говорим, не гони ме осећање освете него моје чврсто убеђење, да неће бити трајног мира, ако сви народи не употребе максимум свога моралног напора. Ја се не бојим за моју земљу, јер сам уверен, да ће се наше трупе борити до краја.“

ИЗЈАВА БРАТИЈАНА

Париз, 10. децембра

Г. Братијано, председник румунског министар. савета интервјуисан од дописника агенције »Радио« изјавио је: »Наши су Савезници увидели да је румунска војска водила отпор са целом својом енергијом. Неуспех је румунске војске потекао услед недовољне резерве. Румунске трупе већ три месеца нису имале одмора. После изнуреног повлачења потребно је да се оне реорганизују. О томе се сада наш главни штаб бави. Савезници треба да буду уверени да ће Румунија учинити своју дужност и припомоћи ће заједничкој победи.

Она ће бити спремна када ће офанзива отпочети. Ми стално примамо из Француске и Енглеске сав материјал и муницију који су нам потребни.

ФЕЉТОН

СРПСКИ ЕПИСКОП ВАРНАВА

— Биржевија Вједомости —

У Александро-Невској лаври борави као гост митрополита Питирима српски епископ Варнава. Он је не само један од истакнутих црквених поглавара наше јуначке савезнице на Балкану, већ и угледни и велики друштвени и политички радник своје земље.

По спољашности епископ Варнава типичан је представник православне цркве на Блиском Истоку. Бледог лица, осветљеног тамним очима, енергичним и умним, које проницљиво продиру у душу саговорника; густе црне браде, крупних, југословенских, а истовремено и танких црта и високог раста, — појава за свако респектовање.

Епископ Варнава васпитаник је петроградске Духовне Академије, који је већ на четвртом курсу примио свештенички чин. Сав даљи рад епископа Варнаве, који му је створио велико име не само у Србији, него и међу Србима у Аустро-Угарској, протекао је на Истоку. Пет година био је Варнава свештеник у српској цркви при посланству у Цариграду, а за тим је добио чин епископа и заједно с њим епархију у Македонији и Старој Србији. То је било тешко доба за Србе у Турској. Епископ, који је желео да штити интересе својих земљака и једноверника, усредсредио је у себи и поглавара цркве, и дипломату, и политичара, и борца за словенске идеале, и конзула.

Варнава је умео да се толико издигне на висину, да је чак и међу турским великим достојанственицима уживао дубоко поштовање. Намесник Македоније, чувени Хилми-паша, био је под утицајем српског епископа, и благодарећи томе, Варнава је допринео неоцењива добра својим под јармом сународницима.

Обилазећи своју дивљу и брдовиту епархију, за време зиме, мразева и снега, пробијајући се где пешке а где на коњу, епископ је улазио у колебице бедних сељака, благосиљајући их, бодрећи их, даривајући их и обећавајући им слободу која није далеко. У буквалном смислу речи — није далеко! Тамо, иза рудничког гребена, слободна Србија већ је оштрила мач за ослобођење своје под Турцима измрцварене браће.

У самом почетку првог балканског рата, он је, ризикујући живот од бесног безумља Турака због читавог низа неуспеха, остао у средини своје паствe. И кад је пао Битољ, Варнава је у свечаном орнату са свештенством изашао у сусрет Наследнику Престола Александру, који је био на челу своје победоносне војске.

Македонији и Старој Србији зарудила је, од стране Варнаве обећана, зора слободе. Али, авај, не за дуго! Немајући времена искрвављена Србија ни да отахне и прикупи своје снаге, плануо је велики светски рат.

Епископ Варнава делио је са својом паством, до последњег момента, сву тежину ратних недаћа. Побеснели бугарски и албански олош у Дебру, који је с нестрпљењем очекивао своје „једномишљенике,“ претио је да се разрачуна са српским епископом; али, презирући све претње, Варнава је и дању и ноћу ишао по вароши без чувара, без гаваза, преко потребних у неприступачним крајевима насељеним албанским и турским дивљацима, а гдегде и бугарским разбојницима, зверовима, који по својим суровостима превазилазе и Албанце и Турке. Варнава је последњи отишао из Дебра, тако да га Бугаро-Аустријанци умало нису заробили.

www.nb.rs

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

За породице мобилисаних Грка.

Њ. Крељ. Височанство Наследник Престола Александар, изволео је послати Свој прилог Одбору за приређивање биоскопске представе у корист сиромашних породица мобилисаних грчких војника.

У име њихово Одбор сматра за своју дужност да Високом Дародавцу изјави своју најдубљу захвалност на прилогу.

Извештај Обавештајног одељења бр. 4.

Сутра, у недељу, изаћи ће *четврти број извештаја Обавештајног одељења*, као бесплатан додатак уз лист »Велика Србија.« У овоме извештају изнети су извештаји из Србије, као и имена оних, чији су извештаји послати за Србију.

Скрећемо пажњу на овај додатак, који се има уз овај број »Велике Србије« бесплатно давати, с тога нека га сваки тражи.

Грчка краљица и политика.

Према вестима из Атине, краљица се Софија озбиљно бави политиком. Редовно сваког јутра она ради са генералом Дусманисом.

Приметили су краљицу последњих дана, када је ишла код генерала Дусманиса, да је носила нека документа.

Српско енглески концерат.

Данас у 7 сати увече приређује се српско-енглески концерат у Бенчинару на коме ће суделовати поред г. Мијатовића, познатог певача, и други српски и енглески певачи. Концерат ће се држати у шатору J. M. C. A. одмах лево од уласка у шаториште.

Српски официри који би хтели присуствовати овом конперту добиће седишта.

Попуштања грчке

«Емброс“ пише да ни Грчка ни Споразум не желе рат. Грчка је вољна да попусти у свима питањима под условом да се не компромитује њена неутралност. То ће се постићи ако престане неповерење споразума према Грчкој.

Још једна жртва.

У последњим борбама против непријатеља пао је на прагу наше миле отаџбине активни п-поручник Михаило Д. Јовановић, родом из Скопља. Он је припадао оној групи људи јунака који су са великим самопожртвовањем водили своје војнике у ватру, који су се хватали гушу са крволоцима српског народа. Не бојећи се смрти, он је хтео да буде први у борби и да први као осветник дође у своје Скопље и ослободи своје миле и драге који горко подносе тежак јарам туђина. Али га је издајнички метак, на самом улазу у нашу милу домовину, у великој борби где су Бугари поражени, смртно погодио.

Слава му.

Читуља.

У француској болници број 2 после дужег боловања преминуо је 8. ов. м. у 10 ч. увече Јован Р. Вуксановић учитељ београдски, обвез. чинов. реда. Сахрањен је јуче у 9 часова пре подне у војничком гробљу у Зејтинлику.

Бог да му душу прости!

Објава.

Радници и раденице српске избеглице могу добити посао око израђивања грудњака. За састављање, за пуњење, за штеповање, пришивање гајтана и дугмета, Обратити се у Ерерину фабрику или канцеларију Брће М. Алкалаја иза грчке Народне Банке до филијале Атинске Банке.

Парастос.

Божа Ст. Павловић, рез. арт. капетан, са браћом Драгољубом и Бориславом даваће 11. т. м. после службе божије у овд. цркви Св. Саве четрдесетодневни парастос своме брату пок. Војиславу Павловићу пеш. пуковнику и командантну Н. пеш. пука.

О овоме извештавају своје, и пок. Воје пријатеље другове и познанике

Нова књига

Изашла ја из штампе и пуштена у распродају књижица „*Са српског фронта*. Из мојих беложака“. Од Ђ. Лазаревића. Цена је књизи 50 пара. Продавци добијају уобичајени проценат. С поруџбином се треба обратити Николи Л. Бркићу, новинару, — Уредништво «Велике Србије“, Солун.

Књижицу најтоплије препоручујемо читалачкој публици.

Позив.

Позивају се г. г. редовни, почасни и чланови утемељачи Српског Пољопривредног Друштва, који се налазе овде у Солуну или у околини Солуна, да се јаве лично или картом Љуби Р. Јовановићу економу и народном посланику у канцеларији Срп. Трговачког Друштва, ради извесног договора и саопштења.

Тражи се.

За угледног сампа елегантна засебна соба са добрим намештајем и електричним осветљењем, а по могућству и купатилом на лепшем месту вароши, нарочито у центру.

Обратити се с понудама редакцији »Велике Србије« улица Коломбо 33.

Гостионица »Београд.«

Тира К. Васић тргов. београдски и Васа Златаревић гостиничар, отворили су овде у Солуну ресторацију I реда »Београд« улица Никис број 35, морско пристаниште на кеју солунском.

Ми од своје стране препоручујемо наше Београђане српској публици да посећују ову српску ресторацију где се спремају искључиво српска јела чиста и укусна по српском начину.

Момак за редакцију.

Овој редакцији потребан је један дечко за спољну службу. Плата добра. Јавити се редакцији.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај —

Солун, 10. децембра

9. децембра слаба артиљеријска ватра. Промена нема.

Жртве варварства

Цирих, 10. новембра.

„Пестер Лојд“ доноси да је, од уласка Румуније у рат, убијено 2000 људи, жена и деце у Букурешту од цепелина.

Немачке ујдурме

Лондон, 10. децембра

„Ексшанж Телеграф» јавља да немачки канцелар Бетман Холвег има намеру да тајно саопшти Енглеској услове о миру.

Леополд Цимерман, немачки банкар у Њујорку предвиђа у листу да ће се мир закључити после три месеца. Он је изложио своје мишљење према поверљивом саопштењу из Берлина.

Тако исто немачки посланик у Вашингтону Бернсдорф телеграфисао је «Тајмсу» да би Немачка пристала на један референдум у Елзас Лорену и неби тражила велике уступке у колонијама.

Као у Белгији

Петроград 10 нов.

Јављају из Јаша да су Немци дигли у Букурешту контрибуцију од сто милиона франака.

Аусријски кабинет

Цирих, 10 дец.

Из Беча јављају да је Спицмилер, коме је нови цар поверио састав кабинета, одустао од те мисије после многобројних преговора са политичким странкама.

Цар се је обратио грофу Слами Мартиницу, бившем министру у Керберовом кабинету.

Овај је предузео кораке.

Енглеска победа

Лондон, 10. дец.

Енглеске трупе заузеле су у Мисиру варош Ел-Ариш.

Вилзонова н та

Вашингтон, 10. дец.

Председник Сједињених Држава Вилзон упутио је ноту свима зараћеним силама тражећи од њих да дефинишу своје услове мира, њихове циљеве у садашњем рату. Он не предлаже мир нити нуди своје посредовање. Он истиче да нота није инспирисана немачким предлозима о миру. Амбасадор Сједињених Држава у Лондону предао је већ ноту британској влади у којој се при крају вели:

Он само предлаже да се сондира земљиште да би неутрални и зараћени могли знати колико је близу капија мира за којим човечанство већ одавно чезне са јаким очекивањем.

Из Обавештајног Одељења

У „Обавештајном Одељењу» имају писма ова лица:

Елеонора Дим. Димитријевић, Драгослав Стевановић полиц. писар, Алекса, Милорад и Новак Рогићи из Владимирца (једну карту), Мојсе Азео (од Султане М. Леви), Живко Барловац, Вељa Поповић и Вељa Вујић поштари, Драгиша Јојић полиц. писар, Велимир Поповић поштар, Драгиша Поповић полиц. писар, Витомир Казимировић полиц. чиновник, Душан Милићевић полиц. писар.

САОПШТЕЊА

— Рањенику Марку Чупићу, енглеска болница бр. 38, соба бр. 5, Микра, да му се јави брат Лазар, као и сваки ко о њему што зна.

— Рањенику Влајку Стаменковићу, енгл. болница бр. 38, соба бр. 3, да се јави шурак Аранђел Станковић, фотограф, моли да му јави о њему ко шта зна.

— Милутину Николићу, пошта бр. 801, да се јави брат Радмило.

— Милутину А. Поповићу, пошта бр. 84 да се јави породица Милоша Поповића, свештеника из Петровчића (Срем).

— Лазару Лазаревићу, енгл. генерална болница бр. 41, да се јави брат ретрут Радомир.

— Милан К Алексић, наредник, јавља својој браћи Андреји, Урошу и Милвоју и стрицу Петру да се налази у енгл. болници бр. 41 Самлис о 2.

— Г-ђа Љубица Ник. Алексића, полиц. писара, да се јави канцеларији Владиних Делегата ради пријема новца и писма од мужа.

— Величка Ђаковића, учитеља тражи жена Јелена Крстовић—Ђаковић, учитељица, да јој се јави на адресу Bocognano Corse која је болесна.

ПОШТА

За Србију

— Милан Јовановић, наредник из Забрежја извештава мајку Смиљку и жену Даринку да је жив и здрав. Тика је са мном. Моли да се јави на пошту бр. 315.

— Милан Пантелић, столар из Ваљева извештава своју жену Вукосаву да је жив и здрав. Моли да му се јави на бр. поште 315.

Пеш. мајор Младен Марић, пошта 315, извештава супругу Даринку са децом — Пожаревац да је здраво; новац три пута послао, одговор о пријему није добио, тражи да Даринка одговори о здрављу деце, и, пријему новца, на горњу адресу.

Епископ се повукао ка Солуну, и тек кад се нашао на енглеским положајима осетио се изван опасности.

„Први утисци — говори епископ — изазвали су у мени највеће одушевљење према Енглезима. Са задовољством сам посматрао њихове пажљиве и осетљиве односе према туђој религији. Верска трпељивост је знак високе просвећености и културе. На фронту на који сам изашао стајали су муслимански пукови из Индије. Енглеске војне власти у најближој позадини подигле су за њих две бетонске мошеје. Доцније сам био на Корзици, где су Енглези и Французи подизали читав низ школа за мале српске бегунце. И тамо је једна од првих брига наших Савезника била да за децу нађу српског вероучитеља и да за њих подигну православну цркву. То сам исто доцније посматрао и у Лондону и у Оксфорду.«

И ето, после дуге одсеје Варнава је у Петрограду! У јесењој суморности са нејасном, маглавитом светлошћу, која се увлачи кроз прозоре стана епископа у Лаври, она личи на неочекиваног госта са истока, егзотичног, живих боја; и гледећи у њега и нехотице се човек преноси тамо ка витким кипарисима поред епископових прозора; и место чаја на столу видим турску каву у сићушним шољицама и ружино слатко, које му се послужује са хладном изворском водом! Епископ Варнава је ту, и пати заједно са Србијом, али храбро и са надом гледа у будућност.

»Треба радити. Не може се грешно скрштених руку седети. Ја сам нешто урадио за српску идеју у Москви и Петрограду. Али је мој главни рад пут у Америку, где живи више од пола милиона Срба и Хрвата, исељеника Аустро-Угарске. То су бољи и жилавији елементи аустроугарског Словенства. Ти су људи увек били трун у оку аустријској влади, која их је кињила и приморавала на исељавање. Кињила их је из два разлога: прво, да буде мање немирних и ватрених српских глава које уносе неред, и друго, да на њихове земље сасвим мирно насели Мађаре.

На месец-два дана пре рата, који је Аустрија била предвидела, она је послала у Америку своје агенте, да би примамила Србо Хрвате да се врате, обећавајући им сва могућа блага у завичају. Намера је очевидна: треба имати што више војника. Али је агитација задоцнела, и Срби су остали у Америци. Сада, кад смо ми уочи Велике Србије, велике по територији, али без интелигенције, која је делом побијена, делом труне у аустријским тамницама и казаматима, наша американска браћа, с њиховом културом, образовањем, економском, индустријском и финансијском предузимљивошћу, били би веома и веома жељена, не у »завичају« у стенама, већ у својој правој Отаџбини.

Првих година и целих деценија ми ћемо оскудевати у чиновницима, администраторима, адвокатима, лекарима и инжињерима. Ја верујем да ћемо се економски брзо поправити, али у људима, у људима ће бити велика несташица. И, ето, циљ је мога пута привући прекоокеанске Србе на Балкан, да и они узму учешћа у стварању Велике Србије.“

Додирнули смо издајничку улогу Бугарске. «Њено опредељење против Русије, на први поглед тако нечувено, ни мало мене није зачудило! — проговори епископ Варнава. — Сећам се свога ђаковања овде у Петрограду. У Академији сам имао неколико другова Бугара руских штипендиста. Господе, како су они још тада грдили све што је руско и с каквом су мржњом говорили о Русији, која их је ослободела и чијим су се хлебом насушним и духовним хранили! Био сам млађи, осетљивији и мене је дубоко поражавала таква окорела груба неблагодарност. Резултат бугарске мржње је очевидан. Одсуство благодарности својствено је подлим и ниским природама. Близо је близо суд Божји над издајницима, који су умрљали себе злочинима, као што су зверска и дивљачка свирепства извршена у Добруџи над руским јунацима!»

www.nb.rs

ВЕЗУВИО

ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА

са везувске лаве

— КЉУЧА КРВ КОЛАВА —

ЦРНО и БЕЛО

у буради и на крчму, у магацину Иракијева улица бр. 7— сокачић.

Дрогерија **Гуслар**

Стовариште

израђеног дувана, цигара и цигарета

J. БАСТОС

Чист Хава Екстра-Фина

Ставља на знање својој поштованој војној клијентели да је француска чувена кућа J. Бастос отворила стовариште цигара и цигарета у белим пакетима, чиста Хавана, нарочито за господу официре, као и у плавим и ружичастим пакетима.

Стовариште се налази у улици Победе (Ники) Бр. 39.

Продаја искључиво само за војнике савезничких армија.

Продаја на велико и ма ситно.

18—30

Атинска Банка

има част известити публику, официре и војнике, као и српске избеглице да је отворила једну

филијалу

у дну улице која чини угао са „Грчком Народном Банком“, и према улици Венизелос.

По споразуму са Министарством Финансија Крал. Србије, ова филијала узела је на себе пошиљке новца њиховим породицама у Француској, Алжиру, Тунису, Русији, Корзици у свима француским колонијама, у Швајцарској, свима Савезничким и неутралним земљама, као и у главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и следеће банкарске операције:

Куповину и продају стране монете, емисију кредитних писама; налоге за исплате у свима варошама Грчке, Европе и прекоморских земаља; берзанске налоге и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу »Српског Црвеног Крста« примила је на себе депоновање новчаних прилога који су му намењени.

D-R АЛЕКСАНДРИДЕС

специјалиста за унутарње болести.—Управник болнице за заразне болести

Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своме стану улица престоло, наследника Ђорђа бр. 35 — упоредно ул. са булеваром краља Константина.

Поткожно убризгавање Неосалварсана као и новог француског препарата »Galyl« против сифилиса. 38—

ПРОДАЈА ВИНА

РАДЊА

М. ПОЛИЧЕВИЋ и КОМП.

добила је велику количину талијанских вина, као: Марсала, Барбарато, Вајо и бело Де паста. Продаја у флашама по умереним ценама.

Магацин се налази на кеју по франц. Генерал-Штаба. 7·7

ЧЕЗЕ

На продају једне чезе са два точка, четири седишта, кошем, једним коњем старим 6 година.

За обавештења може се обратити: »Мустафа Хан, улица Егнатија бр. 77, сваког дана између 8 и 9 сати пре подне.

10—10

Нова Књижара

МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александр 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Продаја анграо и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама

Цене најумереније. 58— —2

Најбоље и најукусније су

CIGARETTES Philippi

Улица Франк 31 58— —2 **Солун.**

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА „НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос	Ники	Дин. 1.—
„	Глубек	„ 0·80
„	Јаки	„ 0·65
„	Афрос	„ 0·50

102—

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце, администрацију, адвокате, нотаре — шпартана и нешпартана. оверци, у ј ј ј ј ј хартија;

ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и новина, бела и у боји, разне каквоће.

ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величине и боје, за лакша и тежа паковања.

УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9

БРАЋА КОВО

СПРОЋУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ

КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутија и за повез књига и протокола.

КАРТОН БРИСТОЛ бео и у боји за штампање посетница у ванредно лепим мустрама.

МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ, СЛОВА, БОЈЕ новинарске и аксиденц.

ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ

15—60

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0·50, 0·75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“

ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

127—

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодне робе

МЕРКАДО ЈЕСИА

улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу и даме, за г. г. пешадијске и коњичке официре

»IMPERMEABLE« енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По ценама које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских палето-а од плиша, штофа и т. д. најелегантнији крој по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине од шевиота, габардина и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 44—

СИНОВИ Г. А. ЈРЕРА И К° АТД.

— СОЛУН —

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Галантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, платна, мушема. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Са болом у души јављамо да је, наш мили и никада непрежаљени, супруг, отац, брат и стриц

† Димитрије В. Милић

пешад. пуковник — бранилац Бабуне 1915. г. Јунак са Горничева, Црне Реке, Слевице и коте 1212, погинуо славно на бојном пољу 2. децембра 1916. год. у 3 часа по подне — за остварење Велике Србије.

Сахрањен је 7. ов. мес. у српском гробљу у Зејтинлику у присуству изасланика Н. Краљев. Високанства Престолонаследника Александра — пуковника Радака Радаковића, министра војног г. Боже Терзића и министра унутр. дела г. Љубе Јовановића као и многобројна учешћа његових пријатеља и познаника, којима и овом приликом изјављујемо најдубљу своју захвалност.

Ожалошћени:

Супруга Емилија, синчић Предраг, кћи Натија, тест д-р Светозар Ковачевић санитет. пуковник, браћа: Тимотије, Светозар, Виктор, Јаков, трговци, Александар арт. капетан и Михаило пешад. капетан, сестра Загорка, братанци: Светомир коњич. капетан, Милорад, Чедомир, Божидар, Блажа војници и Драги поднаредник, шураци: Брана и Аца, свастика Ружа, пашеноа д р Жарко Триковић санитет. пуковник и Милан Јовановић коњич. наредник, кум Милован С. Ивановић пешад. пуковник, братанице: Наталија, Милица и Обренија, пријатељи: Димитрије А. Протић пеш. капетан, Мирко Н. Протић арт. капетан и Станимир Васић поручник и ост. многобројна фамилија.

У недељу 11. ов. мес. у 10 сати пре подне, у цркви Св. Саве, даваћемо двогодишњи помен нашој милој и никад непрежаљеној браћи, која јуначки погибоше у одбрани отаџбине

† БОЖИДАРУ Ј. ДИМИТРИЈЕВИЋУ

чиновнику војно техничког завода и рез. пеш. поручнику, погинулом на положају »Мачков Камен« септ. 1914. г.

† МИЛАНУ Ј. ДИМИТРИЈЕВИЋУ

професору нишке гимназије и рез. пешад. капетану, погинулом у Босни, октобра 1914. год.

Четрдесето-дневни помен, његовом сину, а нашем милом и никад непрежаљеном синовцу

† ВОЈИСЛАВУ М. ДИМИТРИЈЕВИЋУ

ђаку правнику и рез. пешад, поручнику, погинулом октобра ове год. на положају »Чуке« и нашем милом и никад непрежаљеном шураку, односно јединцу брату

† СВЕТИСЛАВУ ВУЈОВИЋУ

војнику железничке чете, умрлом у Тулону у Француској октобра ове год.

Молимо пријатеље покојничке и наше да изволе присуствовати овом тужном помену.

Солун, децембра 1916. Ожалошћени:

брат, стрин и зет Коста Ј. Димитријевић гостионичар код »Крагујевца“ снаха, стрина и сестра Христина.

Извештавам сроднике и познанике, да је мој мили и добри

† Драган-Гица

после краћег боловања преминуо 4 окт. тек. год. у Београду, у 14-ој години свога живота, отишав у загрљај своје нежне, недавно преминуле маме.

Солун, децембра 1916. год.

Божидар Стевановић рачуноиспитач Гл. Интендантуре.

Штампарија Аквароне

Одговорни уредник М. Тавуларић